3 / 2014
Vapaa Ajattelija

Vapaa Ajattelija

Teema:
SEKSUAALINEN YHDENVERTAISUUS

Oikeus omaan kehoon
Case: Poikien rituaalinen ympärileikkaus

Seksuaalioikeuksien julistus

SYNTISTÄ SEKSIÄ

Syntistä seksiä

Miksi uskonnot haluavat kontrolloida seksiä ja seksuaalisuutta? Sivu 5.

Humanistit kokoontuivat

Mitä seuraa, kun humanistit 63 eri maasta kokoontuvat? Sivu 10.

Vähemmistöuskonnot silppurissa

Hallitus leikkaa, mitä käy katsomusaineille? Anna Kontula ja Laura Mäntysalo pohtivat ET-opetuksen asemaa. Sivu 13.

Terveisiä liittokokouksesta!

Liittokokous päätti jälleen useista liittoa koskevista asioista. Lue kaikki viikonlopusta sivulta 15.

4 **ATEISTIN ARKEA JA JUHLAA**
Perinteitä ja perkeleitä Perus-Suomesta
Heta Saxell

Seksuaalinen yhdenvertaisuus

5 **Syntistä seksiä**
Suvi Auvinen

7 **Oikeus omaan kehoon**
Tiina Vilponen

8 **Seksuaalioikeuksien julistus**
Suvi Auvinen

10 **Maailman humanistikongressi antoi Oxfordin julistuksen**
Esa Ylikoski

13 **Kohti yhtä katsomusainetta**
Suvi Auvinen

14 **Oppilaiden vanhemmat: ET kaikkien saataville**
Esa Ylikoski

15 **LIITTOKOKOUS XXVI**
Liittokokous XXVI - äänestysten ja keskustelujen viikonloppu
Heidi Friman

19 **VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY, KANNANOTTO**
Uskonnonvapautta vahvistettava kouluissa ja armeijassa
Vapaa-ajattelijain liitto ry

20 **PÄÄSIHTEERIN PALSTA**
Koulumaailma muutosten tuulissa
Esa Ylikoski

22 **Yhdenvertainen Suomi -kansalaisaloite tiensä päässä**
Jouni Vilkka

23 **USKOMATON MAAILMA**
Kohusaarnaaja saarnasi tyhjille penkeille
Kirkko ei ole työmarkkinaosapuoli
Koonnut Suvi Auvinen

23 **VAPAASTI AJATELTUA • MIELIPITEET**
Kaikki vinous haitaksi
Juha Korkee

24 **Lapin Vapaa-ajattelijat kesäpäivillä**
Lappean Lomassa Kolarin kunnassa
Pertti Periniva

26 **USKOMATON MAAILMA**
Perussuomalaista itkua
Rukoiluttaminen arkipäivän indoktrinaatiota
Koonnut Suvi Auvinen

Eduskuntavaalit

- Suomen tärkeimmät vaalit

Petri Karisma

Suomessa pidetään eduskuntavaalit vuoden 2015 keväällä. Tulokset ovat selvillä illalla huhtikuun 19. päivä. Toivottavasti silloin on mahdollisimman moni vapaa-ajattelija ja uskonnoton päässyt eduskuntaan. Tätä kirjoittaessani tiedän, että minun lisäkseni eduskuntaan on ehdolla Vapaa-ajattelijain liiton hallituksen jäsen **Timo Mykrä** Imatralta. Toivottavasti myös muita ehdokkaita ilmaantuu. Ehdokkaiden välistä yhteistyötä vapaa-ajattelun nimissä kannattaa tehdä. Näin saatetaan saada huomiota mediassa.

Vapaa-ajattelijoiden on tarkoitus ottaa tämänkertaiset eduskuntavaalit tosissaan. Olemme tekemässä vapaa-ajattelijoille hallitusohjelmatavoitteita, joista selviää, mihin kaikkeen vapaa-ajattelijat toivovat Suomen hallituksen tarttuvan tulevalla hallituskaudella. Hallitusohjelmatavoitteet ovat samalla vapaa-ajattelijoiden vaaliohjelma. Tulemme kiertämään kaikki puoluetoimistot hallitusohjelmatavoitteiden kanssa.Toivottavaa olisi, että puolueet ottaisivat meidän tavoitteitamme omiin ohjelmiinsa. Vaaliohjelman kohtia tullaan aktiivisesti tiedottamaan julkisuuteen syksyn, talven ja kevään aikana.

Keskeinen tavoite tulee varmastikin olemaan yhdenvertainen vihkimisoikeus kaikille uskonnoille ja vakaumuksille. Vihkimisoikeuden yhdenvertaistaminen voidaan tehdä joko niin, että virallinen vihkimisen voidaan hoitaa vain maistraatissa tai niin, että kaikille halukkaille annetaan oikeus vihkimiseen. Samoin tulemme ottamaan tarkastelun alle kysymyksen, miksi ev.lut. kirkko saa rekisteröidä lapsen jäsenekseen nimen antamisen yhteydessä ja miksi tämä rekisteröinti velvoittaa lasta aikuisena mm. kirkollisveron muodossa. Tietenkin otamme käsittelyyn monia muitakin kysymyksiä unohtamatta kokonaisuutta, eli kirkon ja valtion erottamista toisistaan.

On erittäin tärkeää, että uskonnonvapaus nähdään myös osana laajempaa ihmisoikeusproblematiikkaa. Uskonnonvapaus ei voi olla rajoittamaton oikeus, kuten ei ole sananvapauskaan. Suomen laki rajaa sananvapautta mm. kieltämällä laittoman uhkauksen tai perättömän vaarailmoituksen tekemisen. Uskonnonvapauteen tulee rajoituksia mm. henkilökohtaisen vapauden ja koskemattomuuden kautta. Uskonnonvapaus ei voi ajaa näiden perustavaa laatua olevien ihmisoikeuksien yli. Jokaisen yksilön tulee saada päättää omasta elämästään ja kehostaan niin, että kukaan ei aseta hänelle mitään rajoitteita tai vahingoita häntä uskonnon nimissä, ellei yksilö sitä itse halua. Tämän takia tulemme vaatimaan, että Suomeen säädetään laki, joka kieltää poikien ja tyttöjen ympärileikkauksen, eli sukupuolielinten silpomisen. Suomessa tulisi myös tehdä kattava selvitys pakkoavioliittojen yleisyydestä Suomessa.

> *Uskonnonvapaus ei voi olla rajoittamaton*

Hallitusohjelmatavoitteet on tarkoitus tehdä mahdollisimman laajan porukan kanssa. Hallitusohjelmatavoitteiden runko tullaan tekemään liiton hallituksen, valtuuston ja projektiryhmien kanssa. Tulemme kysymään myös paikallisyhdistyksiltä kantoja tavoitteisiin. Toivomme myös, että paikallisyhdistysten väki kertoisi tavoitteistamme oman vaalipiirinsä kansanedustajaehdokkaille.

> *Tehdään kirkko ja valtio -kysymyksestä vaaliteema!*

Toivottavaa olisi, että onnistuisimme saamaan kirkko ja valtio -kysymyksestä eduskuntavaaliteeman. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi pitää luonnollisesti tehdä kovasti töitä.

Perinteitä ja perkeleitä

Perus-Suomesta

Heta Saxell

"Jos on perkele, kannattaa pysyä lähellä alttaria eikä liittyä vapaa-ajattelijoihin." Näin lausahti perussuomalaisten puheenjohtaja **Timo Soini** heinäkuussa Helsingin Sanomien haastattelussa. Soini ja kristillisdemokraattien puheenjohtaja **Päivi Räsänen** ovat erikoisia poliitikkoja ainakin Suomen poliittisella kentällä. Ja tarkoitan nyt heidän näkemyksiään uskonnollisista asioista ja erityisesti abortista, oletettavasti myös eutanasiasta.

Kristillisdemokraattien puheenjohtajalta ei sinänsä ole erikoista kuulla uskonnollisia kannanottoja, onhan se puolueen agenda. Erikoisia ovat sen sijaan Räsänen tiukat asenteet erityisesti koskien aborttia. Suomessa abortti on tarkasti säädelty ja laillinen toimenpide. Silti Räsänen haluaisi, että lääkärit ja hoitohenkilökunta voisivat kieltäytyä toimenpiteestä vedoten uskonnollisiin näkemyksiinsä. Voimme vain kuvitella mitä tämä tarkoittaisi pienillä paikkakunnilla.

Muistan Räsänen jo 1990-luvun lopulta erityisesti näistä aborttiasioista. Olin silloin lukiolainen Riihimäellä. Räsänen on koulutukseltaan lääkäri ja asuu Riihimäellä. Uskonnonopettaja oli pyytänyt Räsänen puhumaan etiikan kurssille abortista. Muistan hämmästelleeni lääkärin ja naisen asennetta aborttiin. Räsänen halusi jo tuolloin, että abortin saamista rajattaisiin laskemalla sitä rajaa, millä viikoilla sikiön voi abortoida. Toinen asia minkä muistan, oli Räsänen pukeutuminen: pitkät hiukset oli laitettu donitsilla kiinni, päällä oli iso neulepaita ja nilkkapituinen hame. Tällähän nyt ei ole mitään tekemistä minkään kanssa, mutta muutama vuosi siitä eteenpäin Räsänen oli otsikoissa muodonmuutoksen vuoksi: tukka oli lyhentynyt ja vaalentunut, villapaita ja pitkä hame vaihtunut tiukkaan eläinkuvioiseen lyhyeen mekkoon ja vaatekoko pienentynyt siinä samalla. Riihimäkeläinen lääkäri ponnahti valtakunnanpolitiikkaan ja on saanut itselleen aseman, jossa voi kiristää hallituskumppaneita olemaan ottamatta tasa-arvoista avioliittolakia hallitusohjelmaan.

Soinikin on yllättävä abortin vastustaja. Suomessa asia ei sinänsä käsittääkseni herätä intohimoja ja abortti on hyväksytty toimenpide. Soinin näkemykset kumpuavatkin katolisesta arvomaailmasta. Katolilaisuus ja perussuomalaisuus ei ole ensimmäinen yhdistelmä, mikä tulee puolueesta mieleen. Soinin uskonnolliset kannanotot ovatkin siksi erikoisia. Olisi mielenkiintoista tietää, mitä puolueessa ollaan niistä mieltä, Suomessa kun uskonnolliset asiat eivät yleensä ole niitä, mitä poliitikot puheissaan tuovat esiin. Jos perussuomalaiset sietävät puheenjohtajansa valtavirrasta poikkeavan uskonnollisuuden, luulisi että muidenkin uskontojen ja katsomusten sieto menisi siinä samalla.

> Perussuomalaisten pomon uskonto poikkeaa valtavirrasta

Suomi on vähän erikoinen maa. Kirkkoon kuuluu edelleen noin 75% kansalaisista. Jonkinlainen Raamattu-vyöhyke on muodostunut Länsi-Suomesta Keski-Suomen kautta itään. Silti kirkossa käy säännöllisesti vain murto-osa näistäkään henkilöistä. Uskonnosta ei juuri puhuta, mutta kirkkoon pitää silti kuulua. Rippikoulun käy lähes koko ikäluokka, vaikka uskonto ei juuri näy nuortenkaan elämässä. Koululaitos ylläpitää keinotekoista visiota uskonnonharjoittamisesta ja yhteiskunta komppaa. Jos asiaintila kyseenalaistetaan, syntyy hirveä haloo ja vastustus. Moni tuskin ajattelee kuten Soini, että perkeleen pelossa on parempi pysyä kirkossa kuin sen ulkopuolella. Perinne pitää suomalaiset kirkossa, ei perkele, uskaltaisin väittää. Mutta perinteet voivat muuttua. Jo yli miljoona suomalaista osoittaa sen.

Heta Saxell. Kuva Lauri Mikonranta.

Seksuaalinen yhdenvertaisuus

SYNTISTÄ SEKSIÄ

Miksi niin monet uskonnot hyökkäävät seksiä vastaan? Miten uskonnot hyötyvät seksuaalimoralismista? Vapaa Ajattelija haastatteli Sexpo-säätiön **Tommi Paalasta**.

Helsingissä vietettiin jälleen kesällä seksuaalista tasa-arvoa ajavaa Pride-viikkoa. Viikko huipentuu maailmalla pitkät perinteet omaavaan Pride-kulkueeseen, joka päättyy puistojuhlaan. Puistossa oli tänä kesänä näkyvästi esillä myös Kallion ev.lut. seurakunta, joka tarjosi ohjelmaa, mm. pomppulinnan lapsille. Pomppulinnan päällä banderollissa luki: "Pompi ihan homona."

Kallion seurakunnan tempaus sai monet kristityt raivostumaan. Seksuaalinen tasa-arvo on kirkolle arka aihe, mutta moni kritisoi myös kirkon osallistumista seksuaalisuutta kommentoivaan tapahtumaan.

Seksi ja seksuaalisuus on kiinteä osa ihmisyyttä. Miksi kuitenkin monet uskonnot tuntuvat suhtautuvan äärimmäisellä raivolla seksiin ja ihmisen

seksuaalisuuteen? Miksi seksistä halutaan tehdä likainen, hävettävä ja vaiettu asia?

”Kontrolli on suuressa roolissa seksin ja uskonnon suhteessa”, pohtii Sexpo-säätiön toiminnanjohtaja **Tommi Paalanen**. ”Lähi-idän uskonnot käyttävät syyllistämistä kontrollin välineenä. Seksuaalisuuden avulla voidaan hallita: seksi ja seksuaalisuus nähdään likaisina asioina, joihin uskonto tarjoaa puhdistuksen syntien anteeksiannon muodossa. Synti tekee uskonnosta tarpeellisen ja seksuaalisuus on keskeinen keino syyllistää ihmisiä. Uskonto toimii sekä syyllistäjänä että vapauttajana. Se on kiero kuvio.”

> Nautinnolle antautunut ihminen on vaarallinen uskonnolle

Seitsemän kuolemansyntiä

Varhaiskristillisessä opetuksessa ja esimerkiksi **Danten** klassikkoteoksessa Jumalainen näytelmä puhutaan synneistä pahimmista – kuolemansynneistä. Paalanen huomauttaa kaikkien kuolemansyntien liittyvän ihmisen keskeisiin ominaisuuksiin, joita kukaan ei voi paeta. Danten luokittelussa pahin seitsemästä kuolemansynnistä liittyy seksiin: himo.

Paalanen kritisoi seksuaalimoralismia kontrollin keinona. ”Jos ei oteta tähän aseksuaalisuuden eri muotoja voisi sanoa, että suurinta osaa ihmisistä himottaa joskus – itse asiassa aika usein. Tämä johtaa siihen, että olet aina syntinen ja tarvitset koko ajan uskontoa vapauttamaan sinut syntisyydestäsi. Se on uskonnon näkökulmasta tietysti hirveän kätevää.”

Mikä seksissä sitten on uskonnon näkökulmasta niin vaarallista? Intohimo ja nautinto ovat ihmiselle vapauttavia asioita. Jos ihminen antautuu nautinnolle, muuttuu tämän sisällä jotain. Lähi-idän uskonnot eivät tahdo riveihinsä vapautuneita ja nautinnonhakuisia yksilöitä. Uskonnoissa keskiössä pitäisi olla jumalien, ei toisten ihmisten. ”Vapautunut intohimolle heittäytyminen muuttaa perspektiiviä”, Paalanen pohtii. ”Jos ihmisiä pitäisi pitää ruodussa, hallita ja saada pelkäämään Jumalaa, on vaarallista antaa maallisten intohimojen viedä.”

Paalanen näkee kuitenkin uskonnossa ja seksissä yhtymäkohtiakin. ”Heittäytyminen hurmoksellisuuteen on molemmille yhteistä”, Paalanen pohtii. ”Etenkin karismaattiset kristilliset suuntaukset ovat hyvin hurmoshenkisiä. Seksologit ovat lukeneet kuvauksia ihmisten syväuskonnollisista fyysisistä kokemuksista. Monissa karismaattisissa kristillisissä liikkeissä esimerkiksi kaatuminen ”Pyhän Hengen” voimasta ja koko kehon tärinä ovat toistuvia kokemuksia.” Paalanen näkee kuvauksissa jotain hyvin tuttua. “Kuvaukset näistä kokemuksista muistuttavat hyvin paljon ihmisten kuvauksia orgasmeista. Siveydellä hurskasteleva uskonto voi siis tarjota myös varaventtiilin seksuaalienergian purkamiselle”, Paalanen naurahtaa.

Tommi Paalanen

Sexpo-säätiö *on toiminut vuodesta 1969 ja pyrkii seksuaalisen hyvinvoinnin edistämiseen Suomessa. Sen toimintaan kuuluvat monimuotoiset palvelut kuten neuvonta, terapia, konsultointi ja kouluttaminen seksuaalisuuden ja ihmissuhteiden aihepiireissä. Sexpo pyrkii siihen, että jokainen voisi toteuttaa seksuaalisuuttaan tyydyttävästi ja tasapainoisesti. Se edistää seksuaalisen vapauden, tasa-arvon ja seksuaalioikeuksien toteutumista sekä rakentaa avointa ja myönteistä seksuaalikulttuuria. Sexpo ajaa moniarvoista yhteiskuntaa, jossa seksuaalisuuden, sukupuolen ja ihmissuhteiden moninaisuus saa kukoistaa.*

Oikeus omaan kehoon

Case: Poikien rituaalinen ympärileikkaus

Onko poikien ympärileikkaus uskonnonvapauden suojelema oikeus vai törkeä pahoinpitely?

Tiina Vilponen

Selkeyden ja reiluuden vuoksi on tärkeää puhua asioista niiden oikeilla nimillä. Sana ympärileikkaus on kiertoilmaisu, jolla pitkälti sivuutetaan itse tapahtuma, siihen johtaneet syyt ja sen seuraukset. Tämä pätee niin tyttöjen kuin poikienkin kohdalla. Poikien ympärileikkauksista tulisi puhua silpomisena, mikäli toimenpiteelle ei ole perusteltua lääketieteellistä syytä – aivan kuten tyttöjen kohdalla jo tehdäänkin.

> Useat miehet kertovat vihasta uskontoaan ja Jumalaa kohtaan

Aiheen suhteen törmätään aina samaan asiaan: Natsikortti. Lastensuojelu ei ole antisemitismiä. Poikien koskemattomuuden turvaamisessa ei ole kyse uskontovihasta, vaan ihmisoikeuksien turvaamisesta. En hyväksy minkään syyn varjolla lasten sukupuolielinten silpomista, en siis myöskään uskonnon. Tiedän mistä puhun. Olen teologi, seksuaaliterapeutti ja olen muutaman vuoden sisään ehtinyt tavata satoja miehiä, jotka eivät ole tyytyväisiä siihen, mitä heille on tehty.

En lakkaa ihmettelemästä sitä, miten joidenkin on mahdotonta mieltää lasten pahoinpitely vääräksi. Ajatus uskonnonvapauden ja vahingollisten perinteiden rajoittamisesta tuntuu häiritsevän näitä ihmisiä huomattavasti enemmän kuin se tosiasia, että poikalasten kehoa pysyvästi loukataan ja perusoikeuksia rikotaan. Lasten kehollisessa koskemattomuudessa ei ole kysymys mielipiteestä. Vanhempien uskonnonvapaus ei oikeuta väkivaltaan. Jo vuosia sitten laittomaksi todettu lasten kurittaminen mielletään nykyään jo varsin laajalti vahingolliseksi toiminaksi. Koska luunapit ja tukistaminen ovat väkivaltaa, millä logiikalla terveen kudoksen poistaminen ilman lääketieteellistä syytä ja ilman asianomaisen lupaa voi mitenkään olla oikein?

Silpomisen todellisuuteen on havahduttu myös monessa uskonnollisessa yhteisössä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa, Saksassa ja Israelissa on juutalaisia yhteisöjä, jotka eivät enää suorita rituaalisilpomisia ihmisoikeussyiden vuoksi. Kiinnostavaa olisikin saada saman uskonnon sisällä eri tavoin ajattelevat tahot keskustelemaan asiasta.

Ympärileikkaus on aina riski. Mahdollisten komplikaatioiden lisäksi esinahan menetyksestä voi seurata myös lääketieteellisen poiston jälkeen samoja asioita kuin rituaalisesti silvotuille. Kaikille miehille esinahan menetys ei aiheuta aikuisiällä kehoa tai mieltä vaivaavia ongelmia. Jokainen heistä on kuitenkin menettänyt yhden kehonsa tuntoherkimmistä osista ja monet heistä ovat joutuneet uhraamaan esinahkansa uskonnollisen rituaalin vuoksi.

Kehoon kohdistuvan huomion lisäksi vähintään yhtä tärkeää on tarkastella silvottujen miesten mieltä. Lapsena esinahkansa menettäneet miehet raportoivat aikuisiällä tapahtuneeseen liittyvää surua, pettymystä ja katkeruutta. Miehet surevat sekä sitä, mitä ovat menettäneet, kuin myös sitä, etteivät saaneet päättää, mitä heidän keholleen tehdään. Itsetunto-ongelmat, läheisyyden välttely, stressioireyhtymä ja kielteinen kehonkuva ovat osa niistä kielteisistä seurauksista, joita miehillä on todettu. Useat miehet kertovat vihasta, joka kohdistuu heidän lapsuuden yhteisöönsä, uskontoon, Jumalaan ja toisinaan myös vanhempiin. Yleisesti suurin osa vihasta kohdistuu kuitenkin teon tekijään eli silpojaan. Toisinaan miehet palaavat silpojan luokse ja kertovat tarinansa. Miesten saama vastaanotto vaihtelee suuresti ja valitettavan usein miehet joutuvat kokemaan nöyryytystä, vähättelyä ja torjuntaa kohtaamisen aikana.

Rituaalisilpomisten syihin ja selityksiin kovin helposti piiloudutaan – niin uskonnollisissa yhteisöissä kuin esimerkiksi virallisilla, päättävillä tahoillakin. Kun pitäisi puhua lapsen oikeuksien alennustilasta, puhutaankin uskonnon syvistä juurista. Vastuuta monesti myös pakoillaan ja vedotaan kulttuuri- ja uskontosensitiivisyyteen. Natsikortin lisäksi rasistikortti on tässä yhteydessä herkässä. Jo pelkästään sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien yksilöiden yhdenvertaisuuden perusteella asian pitäisi olla selvä: poikien silpominen on yhtä väärin kuin tyttöjenkin. Rituaalisilpominen täyttää törkeän pahoinpitelyn kriteerit.

Artikkeli on lyhennelmä Uskomaton-lehdessä julkaistusta jutusta.

Seksuaalinen **yhdenvertaisuus**

Seksuaalioikeuksien julistus

Seksuaalisuus on olennainen osa jokaisen yksilön persoonallisuutta. Sen täysi kehittyminen riippuu siitä miten inhimilliset perustarpeet tyydyttyvät. Näitä ovat halu kosketukseen, läheisyyteen, tunneilmaisuun, mielihyvään, hellyyteen ja rakkauteen. Seksuaalisuus rakentuu yksilön ja sosiaalisten rakenteiden välisessä vuorovaikutuksessa. Seksuaalisuuden täysi kehittyminen on keskeistä yksilön, ihmissuhteiden ja yhteisön hyvinvoinnille.

Oikeus seksuaaliseen vapauteen.
Seksuaalinen vapaus sisältää yksilöiden mahdollisuuden ilmaista omaa seksuaalisuuttaan täydesti. Se ei kuitenkaan sisällä minkäänlaista seksuaalista väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai seksuaalista riistoa missään elämänvaiheessa tai -tilanteessa.

Oikeus seksuaaliseen itsemääräämiseen, loukkaamattomuuteen ja ruumiilliseen turvallisuuteen.
Tämä oikeus sisältää kyvyn tehdä itsenäisiä päätöksiä omasta seksuaalielämästä oman ja yhteisön etiikan kehyksessä. Siihen sisältyy myös oman kehon hallinta ja nautinto vapaana kidutuksesta, silpomisesta tai mistä tahansa väkivallasta.

Oikeus seksuaaliseen yksityisyyteen.
Tähän sisältyy oikeus intiimiyttä koskeviin yksilöllisiin päätöksiin ja käyttäytymiseen, mikäli ne eivät häiritse muiden seksuaalioikeuksia.

Oikeus seksuaaliseen tasa-arvoon.
Tämä tarkoittaa vapautta kaikesta syrjinnästä sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, ihonvärin, sosiaaliluokan, uskonnon ja fyysisen tai psyykkisen vamman vuoksi.

Oikeus seksuaaliseen mielihyvään.
Seksuaalinen mielihyvä, mukaan lukien sooloseksi, on ruumiillisen, henkisen, älyllisen ja hengellisen hyvinvoinnin lähde.

Oikeus seksuaalisten tunteiden ilmaisuun.
Seksuaalinen ilmaisu on enemmän kuin eroottista mielihyvää tai seksuaalista toimintaa. Yksilöillä on oikeus ilmaista seksuaalisuuttaan kommunikoimalla, koskettamalla, ilmaisemalla tunteita ja rakastamalla.

Seksuaalioikeudet ovat yleismaailmallisia ihmisoikeuksia, jotka perustuvat kaikille ihmisille kuuluviin vapauteen, arvokkuuteen ja tasavertaisuuteen. Koska terveys on perustava ihmisoikeus, tulee myös seksuaaliterveyden olla perusoikeus. Voidaksemme varmistaa sen, että yksilöt ja yhteisöt kehittävät tervettä seksuaalisuutta, pitää seuraavat seksuaalioikeudet tunnustaa, ja niitä tulee edistää, kunnioittaa ja puolustaa kaikissa yhteisöissä kaikin keinoin. Seksuaaliterveys on tulosta elinympäristöstä, joka tunnustaa, kunnioittaa ja toteuttaa seksuaalioikeuksia.

Oikeus vapaaseen seksuaaliseen liittymiseen.
Tämä tarkoittaa mahdollisuutta mennä naimisiin tai olla menemättä, mahdollisuutta erota ja mahdollisuutta solmia muunlaisia vastuullisia seksuaalisia suhteita.

Oikeus tehdä vapaita ja vastuullisia valintoja lisääntymisestä.

Tämä sisältää oikeuden päättää hankkiiko lapsia vai ei, oikeuden päättää lasten lukumäärästä ja ajoituksesta sekä täyden käyttöoikeuden syntyvyyden säätelyn menetelmiin.

Oikeus tieteeseen perustuvaan tietoon seksuaalisuudesta.
Tämä oikeus tarkoittaa sitä, että tieto seksuaalisuudesta tulisi tuottaa riippumattoman ja eettisen tutkimuksen avulla, ja että tätä tietoa jaetaan sopivilla tavoilla yhteiskunnan kaikille tahoille.

Oikeus kattavaan seksuaalikasvatukseen.
Tämä on elämän pituinen prosessi syntymästä halki elämänkaaren ja sen tulisi koskea kaikkia yhteisön instituutioita.

Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin.
Seksuaaliterveyspalveluiden tulisi olla käytettävissä kaikkien seksuaalisuuteen liittyviin huolenaiheiden, ongelmien ja toimintahäiriöiden ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Seksuaalioikeudet ovat perustavaa laatua olevia ja yleismaailmallisia ihmisoikeuksia.

Lähde: Sexpon verkkopalvelu sexpo.fi

Maailman humanistikongressi
antoi Oxfordin julistuksen

Vapaa Ajattelija seuraa kiinteästi globaalisti merkittäviä sekularistitapahtumia. Maailman humanistikongressi toi yhteen suuren määrän vapaita ajattelijoita ympäri planeettaa.

Esa Ylikoski

Maailman humanistikongressi (World Humanist Congress) kokoontui 8.-10. elokuuta Oxfordissa kooten tuhat osallistujaa 63:sta eri maasta. Päätösistunnossa hyväksytty Oxfordin julistus tiivisti tapahtuman pääteeman, sanan- ja ajatuksenvapauden sekä katsomusten vapauden puolustamisen ja edistämisen tärkeyden ja ajankohtaisuuden maailmassa. Ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia ja niitä uhataan maailmassa sekä poliittisin että uskonnollisin motiivein.

Kolmen vuoden välein pidettävässä sekularistien suurtapahtumassa oli edustajia humanistijärjestöjen lisäksi laajasti myös vapaa-ajattelija-, rationalisti- ja ateistijärjestöistä. Suomea edusti vain kolme osallistujaa, kaksi henkilöä Humanistiliitosta ja allekirjoittanut Vapaa-ajattelijoista. Kolmen vuoden takaisesta järjestäjämaasta Norjasta oli yli kymmenkertainen osallistujamäärä. Vuonna 2017 tapahtuma järjestetään Brasiliassa.

Järjestäjänä oli Maailman humanistinen ja eettinen unioni IHEU, mutta Britannian humanistiliitto hoiti monipuolisen ohjelman käytännön järjestelyt sujuvasti laajalla talkootyöllä. Kongressipaikka Oxford tarjosi tiedeja kulttuurikaupunkina laajan kattauksen tieteen ja humanismin kehityksestä. Pääpaikkana oli Sheldonia-teatteri ja tapahtumia oli mm. Ashmolean-museossa. Komisario Morsen yli kuuteenkymmeneen Oxford-murhaan ei tullut lisäystä.

Tapahtuman pääesiintyjiä olivat professori **Richard Dawkins**, kirjailija **Philip Pullman** ja professori **A. C. Grayling**, kaikki myös Iso-Britannian liiton varapuheenjohtajia sekä kirjailija **Taslima Nasrin**, jonka karkotuksesta Bangladeshista oli tullut kuluneeksi tasan 20 vuotta. Nasrin asuu nykyään Intiassa, mutta on sielläkin joutunut kärsimään vanhasta jumalankieltopykälästä.

Feministiksikin tunnustautunut Dawkins toi esiin, että ateismi tarvitsee myös moraalisen ulottuvuuden, minkä tarjoaa humanismi sekä tietenkin ajatuksenvapaus. Hän pahoitteli ateismin poliittista leimaamista ja demonisointia varsinkin Yhdysvalloissa. Dawkins mainitsi esimerkin eräästä äidistä, joka ei ollut niinkään pahoillaan siitä, että hänen tyttärensä ei enää uskonut Jumalaan, vaan siitä, että tytär oli sen lisäksi vielä ateistikin.

> *Mikään katsomus ei ole peruste väkivallalle*

"Rauhan uskontoja" ja ihmisoikeusvaikuttajia

Vuoden 2014 Humanismi-palkinnon saanut Nobel-palkittu kirjailija **Wole Soyanka** oli sairauden vuoksi estynyt saapumasta, mutta hänen vahva ihmisoikeustyöhön kannustava kiitospuheensa luettiin päätösistunnossa. Ainakin tunnetasolla Soyankan ja Nasrimin vetoavat, toimintaan haastavat puheenvuorot kokouksen päätösistunnossa nousivat arvostettujen brittiprofessorien hienojen esitysten edelle.

Nasrin sanoi vastustavansa terrorismia, olipa se islamilaista, hindulaista, juutalaista tai kristillistä. Hän kuitenkin esitti vahvan protestin erityisesti islamin uskontoon, koska ei ollut missään vaiheessa elämäänsä kokenut sitä "rauhan uskontona", sekä erityisesti sen naisia sortavia piirteitä kohtaan. Jää nähtäväksi, koska islam alkaa vastata Nasrinin heittämään "tasa-arvon" haasteeseen ja luvata naisille paratiisissa 72 nuoren miehen seksipalveluja.

Esiintyjinä oli myös useita ihmisoikeusaktivisteja, joita oli pidetty vangittuina tai muuten uhattu mielipiteensä ja toimintansa johdosta: **Gulalai Ismail** Pakistanissa, **Agnes Ojera** Keniassa ja **Asif Mohiuddin** Bangladeshissa, **Leo Igwe** Nigeriassa. Mohiuddinille luovutettiin IHUE:n palkinto ihmisoikeustyöstä.

Pääistuntojen lisäksi kolmena päivänä oli useita rinnakkaisistuntoja, joihin kaikkiin ei voinut osallistua. Esimerkiksi kirjailija **Nick Cohen** eritteli sananvapautta internetissä ja toi esiin myös itsesensuurin sekä työnantajien tiukentuneen kontrollin. **Anahi Ayala Iacucci** piti konkreettisen esityksen suunnitelmallisesta vihapuheesta sosiaalisessa mediassa esimerkkinään Burma, Kenia ja Keski-Afrikan tasavalta. Monella foorumilla ihmisoikeustyötä tehnyt **Matt Cherry** nosti puheenvuorossaan esiin kuolemanrangaistuksen käytön muun muassa uskosta luopumisen ja ateismin johdosta sekä niiden ilmaisemisen johdosta.

Oxfordin julistuksesta sekä edellä mainituista ja monista muista puhujista on lisäinfoa järjestäjän ja tapahtuman nettisivuilla.

IHEU:n yleiskokous ja poliittisen asiakirjan luonnos

Kolmipäiväisen maailmanfoorumin ympärillä pidettiin myös järjestävän seuran jäsenjärjestöjen ja liitännäisjäsenten yleiskokous. Tämä vuosittain pidettävä kokous käsitteli sääntömääräisesti vuoden 2013 toiminta- ja talousraportit. Lisäksi asialistalla olivat varainhankinta, josta oli alustus ja lyhyt keskustelu, keskustelun ja äänestyksen jälkeen syntynyt hylkäävä päätös liittymisestä YK:n parlamentaarista neuvostoa ajavaan kampanjaan se-

kä keskustelu IHEU:n poliittista linjaa kokoavasti kuvaavasta 10-sivuisesta asiakirjaluonnoksesta.

Tämä IHEU:n poliittisia linjavetoja summaava tekstiluonnos ja sen sisältämä jäsennys voi olla hyödyllinen myös suomalaisen sekularistiliikkeen, vapaa-ajattelijain ja humanistien kannalta. Ja samalla laillahan Vapaa-ajattelijain liitossa on tarkoitus koota eri asioihin otettuja kantoja, jäsentää ne sekä päivittää ja jalostaa ne uusin täydennyksin tavoiteohjelmaksi ja tiekartaksi eteenpäin.

IHEU:n asiakirjaluonnoksessa oli tavoiteltu tasapainoa hyvän elämän ainesten ja eettisten arvojen tavoitteiden sekä toisaalta uskontojen niihin pohjautuvan aiheellisen kritiikin välillä. Uskontojen konkreettinen kritiikki on välttämätöntä, mutta silti pääpaino tulee olla positiivisissa arvoissa ja tavoitteissa. Evästyskeskustelun jälkeen editoitava uusi versio tulee syyskuuhun mennessä jäsenjärjestöille jatkopohdintaa varten.

Poliittisen kannanoton rakenne oli seuraava:

I Johdanto, jossa tuotiin esiin sekulaarin humanistisen ajattelun perusarvot ja tavoitteet.

II Ihmisoikeudet ja syrjimättömyys -pääluku, jossa kuvataan yleismaailmallisten ihmisoikeuksien perusteet sekä kuvataan erikseen mielipiteen ja ilmaisun vapautta, uskonnon ja omantunnon vapautta. Uhat vapauksille johtuvat uskonnollisista tai poliittisista dogmeista, äärimuotona kuolemanrangaistus ateismista ja jumalanpilkasta.

Erillisessä alaluvussa käsitellään syrjintää ja vapauksien puutetta erikseen *eräitä väestöryhmiä koskien*: naisia, lapsia, etnisiä vähemmistöjä, uskontoihin tai katsomuksiin kiinnittyneitä ihmisryhmiä sekä tietyn seksuaalisen orientaation tai sukupuolisen identiteetin omaavia.

Oma alalukunsa koskee lisäksi *ihmiskehoa ja elämän alkua ja kuolemaa*, kuten seksuaalisuuden ja lisääntymisterveyden ihmisoikeuskysymyksiä, joita uhataan vakavasti usein nimenomaan uskonnollisperäisin motiivein sekä oikeutta arvokkaaseen kuolemaan.

III Hallintoa koskeva pääluku, jossa otetaan kantaa demokraattisen poliittisen päätöksenteon piirteisiin. Ensimmäisenä kohtana hyvälle hallinnolle on *sekularismi*, joka tarkoittaa kirkon ja valtion eroa tai ainakin neutraalisuuteen suhteessa uskontoihin ja uskonnottomiin katsomuksiin. Tärkeällä sijalla on myös julkisen vallan ja palvelujen toiminnan nojaaminen lakiin sekä ihmisoikeusperusteisuus. IHEU kannattaa myös konfliktien rauhanomaista ratkaisua YK:n ja muiden kansainvälisten toimielinten avulla. Mikään dogmaattinen uskonnollinen tai muu katsomus ei saa olla perusteena väkivallan käyttöön.

IV Kasvatus sekä tieteellinen ja kulttuurinen kehittäminen -pääluku tuo esiin sekä positiivisia arvoja ja tavoitteita että niiden toteutumiseen liittyviä uhkia. Uskontoihin ja katsomuksiin liittyvä indoktrinaation eli piilovaikuttamisen kielto nostetaan esiin.

V Inhimillistä kehitystä ja ympäristöä koskeva pääluku on viimeinen ja ensimmäisessä luonnoksessa vielä varsin lyhyt. Lyhyys johtuu siitä, että asiakirjaluonnokseen on koottu IHEU kannanottoja, ja ympäristökysymyksiin ei ole toistaiseksi otettu kovin lukuisasti kantaa.

Kohti yhtä katsomusainetta

Hallitus leikkaa, miten käy vähemmistöuskontojen?

Suvi Auvinen

Alkuvuodesta hallituksen kehysriihi teki päätöksiä tiukoista leikkauksista. Yksi leikkuriin joutunut taho olivat vähemmistöuskonnot. Kehysriihessä päätettiin järjestää vähemmistöuskontoihin kuuluville oman uskonnon opetusta vain, jos oppilaita on vähintään kymmenen. Aiemmin opetusta piti järjestää, jos oppilaita oli vähintään kolme.

Vasemmistoliiton kansanedustaja **Anna Kontula** ja vapaa-ajattelijoiden **Laura Mäntysalo** pohtivat leikkausta.

”Mielestäni kyseessä on etukäteen hävitty viivytystaistelu sen tosiasian edessä, että oman uskonnon opetus kouluaineena pyritään säilyttämään jatkuvasti moninaistuvassa yhteiskunnassa”, toteaa Kontula. ”On selvää, että jollakin aikavälillä on pakko siirtyä yhtenäisiin katsomusaineisiin ja jättää vastuu oman uskonnon opetuksesta seurakunnille. Vielä poliitikkojen enemmistö ei kuitenkaan ole siihen valmis.”

Kontula vertaa uskonnonopetusta poliittisiin sidoksiin. “Oman uskonnon opetuksessa on kyse samanlaisesta järjestelmästä kuin jos yhteiskuntaoppia opetettaisiin erillisryhmissä vasemmistolaisista ja oikeistolaisista kodeista tuleville lapsille. Siis lähtökohtaisesti yhtenäisen peruskoulun idean vastainen”, linjaa Kontula.

Eriarvoisia lain edessä

Uusi linjaus ei koske evankelis-luterilaisen uskonnon, ortodoksisen uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetusta. Tätä ei Mäntysalo ymmärrä: ”Päätös on kummallinen - ja on vaikea nähdä tämän edistävän aitoa vuorovaikutusta eri uskontojen välillä. Näen sen myös yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallisena: miksi kolmen katsomusaineen opetuksen vähimmäisryhmä on erilainen kuin toisten?”

Kontula ei myöskään koe perusteltuna erottaa kolmea katsomusainetta omaksi joukkiokseen: ”Erityissäätely olisi perusteltua ainoastaan elämänkatsomustiedon osalta, joka ei ole sitoutunut mihinkään uskontoon ja jonne siksi hakeutuu jo nyt sellaisia oppilaita, joilla ei ryhmäkokovaatimusten vuoksi ole mahdollisuutta saada oman uskonnon opetusta tai jotka eivät sitä halua. Mikäli uskonnonopetukselle asetetaan joitakin vähimmäisryhmäkokoja, tulisi sen olla kaikille uskonnoille sama.”

> Uskontojen erillisryhmät ovat yhtenäisen peruskoulun idean vastaisia

Laura Mäntysalo erittelee tarkemmin eri katsomusaineiden asemaa: ”Ortodoksinen opetus on mukana erityisasemansa vuoksi - mutta onko tuolle erityisasemalle olemassa perusteita? Erityisesti tämä on väärin muita pienuskontoja kohtaan. Ev.lutin erityisaseman suomalaisessa koulujärjestelmässä ymmärrän, mutta miksi se on kirjoitettu erikseen tähän lakiin jos sen asema olisi aidosti näin vahva myös tulevaisuudessa?”

Mäntysalo voisi kuitenkin tukea elämänkatsomustiedon erityisasemaa: ”Luonnollisesti uskonnottoman perheen lapselle on suurempi asia joutua uskonnonopetukseen, kuin uskonnollisen perheen lapselle olla toisen uskonnon oppien parissa.” Hän pohtii ryhmäkokojen kasvun eri seurauksia

Anna Kontula

Laura Mäntysalo poikansa Olli Mäntysalon kanssa

et-opetuksessa: ”Ongelmia tulee nimenomaan siinä että vähimmäisoppilasmäärä nousee yli kolminkertaiseksi, ja silloin moni lapsi putoaa oman uskonnon opetuksesta - ryhmää ei järjestetäkään.”

Tällaisessa tilanteessa elämänkatsomustiedon ryhmät kasvavat. Suunta on vapaa-ajattelijoiden mielestä luonnollisesti hieno. ”Vaarana on kuitenkin se että ryhmän muodostuessa suurelta osin eri pienuskontoisista lapsista tulee siitä sekalainen sillisalaatti, eikä asioita ehkä voida käsitellä samalla tavoin kuin tällä hetkellä kun ryhmä koostuu lähinnä uskonnottomien perheiden jälkikasvusta”, Mäntysalo muistuttaa.

Laura Mäntysalo näkee kuitenkin positiivisen mahdollisuuden elämänkatsomustiedon opetussuunnitelman laajuudessa. ”Tunneille saatetaan saada aivan loistavia keskusteluja ja vuorovaikutusta osaavan opettajan johdolla, tai jopa tästä huolimatta. Tällöin luonnollisesti tämä mahdollisuus pitäisi antaa myös ev.lut. kirkon ja ortodoksisen kirkon jäsenille”, Mäntysalo toteaa.

Oppilaiden vanhemmat:
ET kaikkien saataville

Esa Ylikoski

Kasvatustieteen Pro gradu -tutkielmassaan ”Miksi vanhempi valitsee elämänkatsomustiedon lapsensa katsomusaineeksi”, keväältä 2014 Paula Ahonen (Jyväskylän yliopisto) on haastatellut elämänkatsomustiedon lapsensa katsomusaineeksi valinneita vanhempia. Vaikka haastattelututkimus ei tietenkään täytä tilastollista yleistettävyyttä, sillä päästään toisaalta melko syvälliseen kuvaan asiasta.

Vanhemmat ovat tutkimuksen mukaan ensinnäkin ylipäätään tyytyväisiä omaan valintaansa. Toki myös kehittämisajatuksia haastatteluissa tulee.

Toisekseen he ovat vahvasti sitä mieltä, että elämänkatsomustiedon tulisi olla kaikkien oppilaiden saatavilla, että aine sopisi hyvin kaikille niin että huoltajat voisivat valita, onko oppilaan katsomusaineena uskonto/elämänkatsomustieto. Haastateltavat eivät siis uskoneet, että oppiaineen sisältö ja opetus heikentyisi sen johdosta, että myös ev.lut. kirkon jäsenillä olisi mahdollista valita ET uskonnon sijaan.

Toisaalta monet ovat myös sitä mieltä, että peruskoulussa riittäisi vain yksi katsomusaine, joka voisi rakentua pitkälti juuri elämänkatsomustiedon pohjalle. Uskontoja toki pitää käsitellä, mutta niin, että opetetaan uskonnoista ja "uskontoa".

Kyseessä on kiintoisa ja hyödyllinen opinnäytetyö.

Vapaa-ajattelijain liitto on kiinnostunut eri oppilaitoksissa tehtävistä opinnäytetöitä, joissa käsitellään uskonnon ja omantunnon vapautta muun muassa kouluissa, päiväkodeissa ja puolustusvoimissa. Toivomme sellaisia lisää, sillä tutkimus- ja kehittämistoiminnan aiheita on vaikka millä mitalla. Niiden tekemistä suunnittelevien kannattaa ottaa yhteyttä, ja liitolta voi saada myös materiaalia ja linkkejä asiaan liittyen. Myös stipendien hakemisen ja myöntämisestä mahdollisuudesta on ollut keskustelua, vaikka suoranaista stipendirahastoa ja hakuilmoitusta ei olekaan.

Liittokokous XXVI
– Äänestysten ja keskustelujen viikonloppu

Vapaa-ajattelijain liiton 26. liittokokous pidettiin 14.-15.6. Hotelli Rosendahlissa aurinkoisella Tampereella. Paikalla oli yhteensä n. 40 edustajaa liiton eri jäsenyhdistyksistä ja peräpenkitkin täyttyivät kokousta kuuntelemaan saapuneista seuraajista.

Heidi Friman

Kokousviikonloppu alkoi mukavasti ilmoittautumisella ja maittavalla lounaalla, jonka kuluessa ehdittiin vaihtaa kuulumisia ja tutustua uusiin kasvoihin ennen varsinaisen kokouksen alkamista. Vanhojen liittokokouskonkarien lisäksi paikalla oli useita ensikertalaisia, jotka pääsivät nyt konkreettisesti tutustumaan liiton toimintaan ja muihin vapaa-ajattelijoihin.

Kokouksen aluksi Tampereen kaupungin apulaispormestari toivotti vapaa-ajattelijat juhlallisesti tervetulleeksi kaupunkiin. Puheessaan hän kiitti vapaa-ajattelijoita tärkeiden teemojen nostamisesta julkisuuteen ja valitteli sitä, että politiikka laahaa näissä kysymyksissä usein valitettavan jäljessä. Hän kertoi kuitenkin itse olevansa monien vapaa-ajattelijoiden tärkeinä pitämien teemojen takana ja tekevänsä oman osansa yhteiskunnan viemiseksi parempaan suuntaan.

Äänestyksiä ja päätöksiä

Varsinaisessa kokouksessa käsiteltiin rutiiniasioiden lisäksi mm. työryhmän työstämää uutta sääntöehdotusta, liiton tavoitteita ja strategiaa seuraavalle liittokokouskaudelle sekä jäsenyhdistysten jättämiä aloitteita. Liiton pääsihteeri **Esa Ylikoski** esitteli myös luonnoksen kannanotoksi, jonka kokous pienin viilauksin hyväksyi.

Kokouksen kulku takkuili paikoin ja kokousväki äänesti useaan otteeseen suljetuin äänestyslipuin. Helsingin yliopiston vapaa-ajattelijayhdistys Prometheus ry:n edustaja **Kim Sjöström** esitti eriävän mielipiteen kokouksen laillisuudesta ja päätösvaltaisuudesta, valtakirjantarkastajien lausunnosta, menettelytapaohjesäännön hyväksymisestä, tilinpäätöksen vahvistamisesta sekä vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle. Kaikki nämä päätökset menivät kuitenkin läpi kokousväen ylivoimaisella enemmistöllä.

Kokouksessa esiteltyjä uusia sääntöjä ei päädytty hyväksymään tällä kertaa. Sääntöehdotusta kritisoitiin mm. siitä, että se olisi siirtänyt liittovaltuustolta jonkin verran valtaa liittohallitukselle. Kaikki edustajat eivät olleet myöskään tyytyväisiä kaikkien liiton tavoitteiden muotoiluun. Paikalla olleet liittohallituksen jäsenet päättivät siis vetää esityksen pois. Uusien sääntöjen muotoilutyötä jatketaan tulevaisuudessa siten, että jäsenyhdistykset pääsevät vahvemmin suunnittelutyöhön mukaan.

Toinen kokouspäivä oli omistettu pitkälti henkilövalintojen tekemiselle. Molemmat puheenjohtajaehdokkaat saivat pitää oman linjapuheensa, jonka jälkeen puheenjohtajasta äänestettiin. Istuva puheenjohtaja **Petri Karisma** valittiin jatkamaan liiton johdossa selkeällä äänienemmistöllä. Karisma sai puheenjohtajavaalissa 34 ääntä ja haastaja Kim Sjöström kaksi ääntä.

Liittohallituksen jäsenistä äänestettiin, sillä yhden kokonaisen listan lisäksi ehdolle asetettiin myös muita yksittäisiä henkilöitä. Kokonainen lista sai kuitenkin selkeän äänienemmistön. Liittovaltuustopaikoista ei äänestys ollut tarpeellinen, sillä ehdolla oli vain yksi kokonainen lista, joka hyväksyttiin yhdellä muutoksella.

Leipää ja sirkushuveja

Ensimmäisen kokouspäivän iltana koko vapaa-ajattelijoiden joukko kokoontui hotellin juhlasaliin nauttimaan herkullista illallista, keskustelemaan päivänpolttavista aiheista ja tietenkin viettämään mukavaa ja rentouttavaa iltaa hyvässä seurassa. Illan aikana jaettiin myös liiton hallituksen myöntämiä arvomerkkejä jäsenistölle.

Kokousväkeä viihdytti **Arvid Saarisen** Kivimiehet-yhtye, jonka kappaleet saivat hymyn nousemaan yksille jos toisillekin huulille. Musiikillisen annin lomassa käytiin lukuisia mielenkiintoisia keskusteluja niin yhteiskunnallisista asioista kuin liiton tulevaisuudestakin.

Keskustelua strategiasta

Varsinaisen liittokokouksen jälkeen jäi kokousväelle vielä aikaa käsitellä myös muita tärkeitä ajankohtaisia asioita. Keskustelua käytiin puheenjohtaja Petri Karisman johdolla mm. mahdollisesta Tunnustuksettomuusohjelmasta. Karisma tiedusteli jäsenistön tarvetta ohjelmalle ylipäätään sekä sen sisällöllisiä tavoitteita.

Yleisö osallistui hanakasti strategiakeskusteluun ja pinnalle nousi ajatuksia mm. uskonnottomasta tapakulttuurista, uskonnon asemasta kouluissa ja armeijassa sekä uskonnottomasta kulttuurista ylipäätään. Keskustelua käytiin myös poliittisen vaikuttamisen tärkeydestä ja suunniteltiin puoluekierrosta. Kampanjointia ja aktiivista tiedottamista pidettiin yksimielisesti tärkeänä ja Karisma lupailikin tulevaisuudessa tehtävän myös entistä räväkämpiä kampanjoita.

Keskustelua käytiin myös jäsenhankinnan haasteista ja mahdollisuuksista ja kuultiin eri jäsenyhdistysten toimenpiteistä. Monet olivat olleet erilaisilla messuilla ja markkinoilla kertomassa vapaa-ajattelusta. Jäsenhankinnan todettiin olevan yksi asia, johon tulevaisuudessa tulee panostaa.

Yleisön joukosta löytyi mielipiteitä liiton toiminnan ja viestinnän toivotusta linjasta molempiin suuntiin. Toiset pitivät tärkeänä aktiivista hyökkäävää otetta, kun taas toiset toivoivat liiton toimivan maltillisesti ja positiivisen linjan säilyttäen. Keskustelu sujui kuitenkin hyvässä hengessä ja kaikkien osapuolten mielipiteitä kunnioittaen.

Ensikertalaisena liittokokouksessa

Seinäjokelaisen **Marjo Kulmalan** mielestä liittokokousviikonloppu oli ensisijaisesti hauska. Ensimmäistä kertaa liittokokouksessa ollut Kulmala pääsi tutustumaan lähietäisyydeltä liiton käytänteisiin ja toimintaan sekä tietenkin muihin vapaa-ajattelijoihin.

- On ollut tosi mukavaa päästä tutustumaan uusiin ihmisiin, Kulmala toteaa.

Kulmala edusti kokouksessa Seinäjoen paikallisyhdistystä. Ensikertalainen ei saanut yhdistyksensä vanhemmilta konkareilta juurikaan toimintaohjeita matkaan, vaan hänellä oli lupa toimia kokouksessa oman mielensä mukaan.

- On kiva huomata, että minuun luotetaan, Kulmala hymyilee.

Seinäjoen Vapaa-ajattelijat ry toimii aktiivisesti verkossa. Yhdistys on ylläpitänyt omaa Facebook-sivuaan jo reilut neljä vuotta. Sivu toimii hyvänä informaation keräämis- ja levittämiskanavana.

- Sivun kautta jaamme linkkejä meitä koskettaviin mielenkiintoisiin uutisiin. Meidän tykkääjämme löytävät siten helpommin uutiset ja jakavat niitä taas omilla tahoillaan eteenpäin, Kulmala selventää.

Facebook on hyvä väline pienen yhdistyksen tiedotus- ja markkinointitarpeisiin. Seinäjoen yhdistyksen Facebook-sivu onkin kerännyt yhdistyksen jäsenmäärään nähden vaikuttavan jo n. 120 tykkääjän määrän.

- Suosittelen Facebook-sivun perustamista ihan kaikille Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistyksille, Kulmala päättää.

Seinäjoen Vapaa-ajattelijat ry Facebookissa: facebook.com/pages/Seinäjoen-Vapaa-Ajattelijat-ry/403058411390

Kulttuurinmuutosta havaittavissa

Oulun seudun Vapaa-ajattelijoiden **Timo Karjalainen** osallistui liittokokoukseen seuraajan ominaisuudessa jo toistamiseen. Seuraajalla on oikeus seurata kokousta ja osallistua keskusteluun, äänioikeus on vain yhdistysten valtuuttamilla virallisilla edustajilla.

- Kolme vuotta sitten lähdin mielenkiinnosta Lahdessa pidettyyn liittokokoukseen, sillä halusin nähdä henkilövalintojen tekemisen omin silmin. Olin silloin itse ehdolla valtuustoon. Nyt halusin mukaan jo siitäkin syystä, että olen ollut valtuuston jäsen nämä kuluneet kolme vuotta, Karjalainen selventää.

Liittokokous sujui tällä kertaa Karjalaisen mukaan jo paljon jouhevammin ja rauhallisemmin kuin kolmen vuoden takainen Lahden kokous. Jonkinlaista kulttuurinmuutosta on siis ollut havaittavissa sopuisamman hallinnon myötä.

Karjalainen toivoisi liiton jatkavan tulevaisuudessa samalla linjalla, jolla on menty jo **Petri Karisman** ensimmäisellä puheenjohtajakaudella. Suunta on hyvä, mutta tehtävää on vielä jällä. Myös ylimääräistä byrokratiaa tulisi pyrkiä karsimaan pois, jotta voitaisiin keskittyä varsinaiseen työhön.

- Viime aikoina olemme saaneet myös tosi hyvin medianäkyvyyttä ajamillemme asioille. Sen toivoisin tulevaisuudessakin jatkuvan hyvänä, Karjalainen toteaa.

Paikallisyhdistys järjestää jonkin verran toimintaa Oulun seudulla. Vuosittain yhdistyksellä on tapana organisoida keskustelutilaisuus jonkin vapaa-ajattelijoita puhuttavan aiheen tiimoilta. Edellisenä keväänä Rational Internationalin puheenjohtaja **Sanal Edamaruku** puhui aiheesta rationalismi ja taikausko.

- Muita aiheita ovat olleet mm. saattohoito ja tieteenfilosofia. Vuonna 2010 pidetty arkeoastronomiaa käsittelevä luento oli myös suosittu, Karjalainen muistelee.

Kiitosta medianäkyvyydestä

Jo kolmatta kertaa liittokokouksessa olleen Raision Vapaa-ajattelijoiden edustaja **Niko Saarisen** mukaan kokous sujui tällä kertaa suhteellisen sujuvasti. Erityisen mukavaa oli se, että kokouksen päätteeksi ehdittiin myös keskustelemaan liiton tulevaisuudesta.

Edellinen kolmivuotinen liittokokouskausi on sujunut Saarisen mielestä hyvin. Puheenjohtaja Petri Karisma on ryhmänsä kanssa hoitanut hommansa sen verran hyvin, että Karisman puheenjohtajuuden jatko on Saarisen mielestä aivan oikeutettua.

Kiitosta Saariselta saa etenkin medianäkyvyys, joka on kasvanut merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Nykyisin median edustajat nimittäin jopa itse kysyvät vapaa-ajattelijoilta kommentteja.

Tekemistä riittää silti vielä tulevaisuudessakin.

- Paljon on vielä tekemättä, esimerkiksi kirkko ja valtio erottamatta, Saarinen heittää.

Raision paikallisyhdistys järjestää jäsenistölleen mm. retkiä ja vierailee esittelemässä vapaa-ajattelijoita messuilla ja markkinoilla. Keskeisimpänä toimintona Saarinen pitää kuitenkin oikeusvalvontaa, jota harjoitetaan usein varsinkin ET-opetuksen suhteen.

- Olemme esimerkiksi pyrkineet muuttamaan kouluunilmoittautumislomakkeita parempaan suuntaan, Saarinen kertoo.

Vapaa-ajattelijain liitto ry

KANNANOTTO

Liittokokous Tampereella 14.-15.6.2014

Vapaa-ajattelijain liiton liittokokous Tampereella 14.-15.6.2014 hyväksyi seuraavan ajankohtaiskannanoton:

Uskonnonvapautta vahvistettava kouluissa ja armeijassa

Opetus ja kasvatus

Vapaa-ajattelijain liiton mielestä uskontoa ei tarvita peruskoulun ja lukion erillisenä oppiaineena. Mikäli uskonnonopetusta kuitenkin on, elämänkatsomustieto tulee avata peruskoulussa ja lukiossa kaikille mahdolliseksi katsomusaineeksi uskonnon rinnalla. Perheiden ja lukiolaisten tulee saada valita vapaasti ilman nykyistä holhousta, onko katsomusaineena elämänkatsomustieto vai uskonto. Eduskunnan tulee säätää vapauttava muutos nyt, kun lukio- ja peruskoululakeja on tarkoitus käsitellä eduskunnassa.

Peruskoulun ja lukion toiminnan sekä varhaiskasvatuksen tulee olla uskonnollisesti tunnustuksetonta samoin kuin puoluepoliittisesti sitoutumatonta. Jumalanpalvelusten ja aamuhartauksien järjestäminen ei kuulu rehtorien, opettajien ja päivähoitohenkilöstön lakisääteisiin tehtäviin. Mikäli koulu tai päiväkoti kuitenkin vielä järjestää uskonnonharjoitusta koulutyöpäivän ohjelmaan, rehtorin ja opettajien tulee järjestää sille aidosti valittavissa olevaa vaihtoehtoista, uskonnollisesti tunnustuksetonta ohjelmaa.

Koska uskonto tai uskonnottomuus katsotaan lainsäädännössä arkaluontoiseksi tiedoksi, koulun toimesta tapahtuva lasten, perheiden tai lukiolaisten pakottaminen koko kouluyhteisön edessä julkiseen valintaan uskonnonharjoituksen ja sille vaihtoehtoisen uskonnottoman ohjelman välillä rikkoo uskonnonvapautta ja yksityisyyden suojaa. Lapsilla, vanhemmilla ja lukiolaisilla tulee olla oikeus pitää ”uskonasiat” yksityisasianaan samoin kuin Suomessa on vaalisalaisuus ja oikeus olla kertomatta poliittista kantaansa. Luopuminen uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä säästää rehtorin, opettajien ja varhaiskasvattajien työaikaa ja energiaa, koska heidän ei tarvitse järjestää myöskään vaihtoehtoista tunnustuksetonta ohjelmaa, vaan he voivat keskittyä kaikille lapsille ja nuorille sopivaan yhteiseen toimintaan.

Uskonto ja uskonnottomuus ovat arkaluontoista tietoa

Uskonnollisesta sotilasvalasta tulee luopua!

Armeija

Puolustusvoimissa ollaan nyt luopumassa kirkon jäsenille pakollisesta uskonnonharjoituksesta ja ”kirkollisen työn” oppitunneista. Vapaa-ajattelijain liiton mielestä uskonnonharjoitus tulee Puolustusvoimissa saman tien siirtää pois varsinaisesta palvelusohjelmasta varusmiesten ja sotilaiden vapaa-ajalla iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuvaksi.

Uskonnollisesta sotilasvalasta on syytä luopua samaan tapaan kuin ollaan luopumassa oikeusistuimissa todistajan ja tuomarin uskonnollisesta valasta. Myös varusmiehillä ja ammattisotilailla tulee olla oikeus halutessaan pitää ”uskonasiat” yksityisasianaan, koska kysymys on lainsäädännön mukaan arkaluontoisesta tiedosta.

Mikäli tunnustuksellista uskonnonharjoitusta kuitenkin vielä armeijassa järjestetään, sille tulee aina järjestää samanaikaista, aidosti valittavissa olevaa uskonnollisesti tunnustuksetonta ohjelmaa. Sen järjestämistä samoin kuin ”kirkollisen työn” opetuksen vaihtoehtona olevan elämänkatsomustiedon ja etiikan opetusta ei tule enää määrätä sotilaspapiston vastuulle. Mahdollisen yhteisen sodan ja rauhan etiikan opetuksen tulee olla aidosti tunnustuksetonta.

Vapaa-ajattelijain liitto ry

Pääsihteerin palsta

Koulumaailma muutosten tuulissa

Esa Ylikoski

Opetushallituksen keväällä asetettu työryhmä ei sitten saanut valmiiksi uusia ohjeita uskontojen asemasta koulutyössä oppituntien ulkopuolella ennen uuden lukuvuoden alkua. Näin koulujen rehtorit voivat halutessaan jatkaa vanhaan malliin, vaikka yhtäältä apulaisoikeuskansleri esitti OPH:lle ohjeiden uusimista ja toisaalta myös eduskunnan perustuslakivaliokunta esitti linjauksia, joiden toteuttaminen käytännössä tarkoittaisi monessa koulussa olennaisia muutoksia käytäntöihin.

Toisaalta fiksut rehtorit, opettajat ja oppilaskunnat tarttunevat asiaan välittömästi, koska jo perustuslakivaliokunnan linjausten mukaisten uskonnollisille tilaisuuksille vaihtoehtoisten tilaisuuksien toteuttaminen vaatii uutta ajattelua, luovuutta, mielikuvitusta, työtä ja yhteistyötä. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden ja jopa velvoitteen koulujen aiempaa laajemmalle yhteistyölle ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Luonnollisesti Vapaa-ajattelijain liitto tukee täysin apulaisoikeuskanslerin linjausta, jonka mukaan uskonnon- ja omantunnonvapauden kannalta paras ratkaisu on, että tunnustuksellisia uskonnollisia tilaisuuksia ei koulun toimesta koulutyöpäivään liitetä. Tämä kanta perustuu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen linjauksiin.

Perustuslakivaliokunta omalla poliittisella kannanotollaan pyrki suvivirsikohun siivellä vesittämään tämän oikeuskanslerin kannan, vaikka valiokunta ei mitenkään perustelluttkaan kantaansa, jonka mukaan uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen ei olisi ongelma, jos niiden aikana oppilaille on aina tarjolla vaihtoehtoista ei-uskonnollista ohjelmaa. Meillä on siis ihmisoikeusjuridinen ja -poliittinen kiista ja epäselvä tilanne.

Jos Opetushallituksen työryhmä päätyy esittämään perustuslakivaliokunnan kannanoton mukaisesti uskonnollisten tilaisuuksien sallimista ja niille vaihtoehtoisten tilaisuuksien kehittämistä, se velvoittaa käytäntöjen muuttamiseen monissa kouluissa. Lupa järjestää ei kuitenkaan tarkoita velvoitetta järjestää uskonnollisia tilaisuuksia. Fiksuimmat rehtorit tarttuvat tähän mahdollisuuteen.

Koska oletettavasti suurin osa kouluista ei kuitenkaan tässä vaiheessa luovu uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä, velvoitteesta niille vaihtoehtoisten tilaisuuksien aiempaa paremmasta järjestämisestä seuraa suuri toiminnallinen kehittämishaaste niin kouluille kuin ympäröivälle kansalaisyhteiskunnalle. Tämä haaste vuorovaikutuksesta ympäröivän yhteiskunnan kanssa tulee korostumaan myös perusopetuksen uuden, vielä valmisteilla olevan opetussuunnitelman myötä. Vapaa-ajattelijain liitto esittääkin vetoomuksen suomalaisille kansalaisjärjestöille niiden koulujen kanssa tekemän yhteistyön kehittämiseksi ja laajentamiseksi myös koulujen uskonnollisille tilaisuuksille (jumalanpalvelukset ja aamuhartaudet) vaihtoehtoisten, uskonnollisesti tunnustuksettomien tilaisuuksien järjestämisessä. Kansalaisjärjestöt ovat kouluyhteistyön avainasemassa, vaikka myös kunnan toimialojen (nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntatoimi) sekä yksittäisten vapaaehtoisten aktiivisuutta tarvitaan.

Luonnollisesti vapaa-ajattelijat ja muut sekulaarijärjestöt ottavat osaa vaihtoehtoisen ohjelman järjestämiseen rajallisten voimavarojensa mukaan, mutta ei ole realistista eikä edes tavoiteltavaa, että vaihtoehtoisen ohjelman järjestämisessä olisivat koulujen ulkopuolisina tahoina mukana vain uskonnottomien ihmisoikeus- ja kulttuurijärjestöt. Talkoisiin tarvitaan kaikenlaisia kansalaisjärjestöjä, kuten esimerkiksi kulttuuri-, nuoriso-, liikunta-, luonto-, viestintä-, kansainvälisyys-, kehitys- ja rauhanjärjestöjä, kotiseutu-, kylä- ja kaupunginosajärjestöjä, sosiaali- ja terveysalan järjestöjä sekä ammatillisia ja elinkeinojärjestöjä.

Monilla suomalaisilla järjestöillä onkin hyviä kokemuksia kouluvierailutoiminnasta sekä sen toteuttajien kouluttamisesta. Kouluvierailijat pitävät yleensä oppitunteja luokille tai isommille ryhmille tai järjestävät teematapahtumia aiheestaan. Tältä kokemuspohjalta on hyviä mahdollisuuksia kehittää ideoita ja muotoja myös katsomuksellisesti tunnustuksettomien tilaisuuksien tai muun ohjelman järjestämiseen. Vaihtoehtoinen ohjelma voi olla myös koulun seinien ulkopuolella, sillä pidetäänhän koululaisjumalanpalveluksetkin yleensä kirkoissa koulun ulkopuolella.

> *Lupa ei tarkoita velvollisuutta!*

> *Meneillään on ihmisoikeus-juridinen kiista*

Eroon kahdesta tilaisuudesta

Päiväkotien uskonnollisia tilaisuuksia koskevan kantelun ratkaisussa eduskunnan oikeusasiamies kallistui samantapaiselle kannalle kuin eduskunnan perustuslakivaliokunta koulujen osalta. Tämä on tietenkin valitettavaa, sillä ihmisoikeuksiin kuuluvan uskonnollisen indoktrinaation kiellon noudattamisen tulisi julkisissa palveluissa olla ehdottomimmillaan juuri pikkulasten kohdalla.

Koska edellä mainittu ihmisoikeus ei Suomessa ole nytkään toteutunut päiväkodeissa, eduskunnan oikeusasiamiehen tekemä vaihtoehtoisten tilaisuuksien järjestämisvelvoitetta korostava kanta tuo toisaalta uusia haasteita myös päiväkodeille. Sikäli voi tapahtua pieniä askelia uskonnottomien perheiden lasten aseman parantumiseen. Myös päiväkotien yhteistyö ympäröivän kansalaisyhteiskunnan kanssa voi lisääntyä.

Velvoite järjestää toinen ohjelma uskonnollisen ohjelman rinnalle saattaa johdattaa monen henkilöstöresurssipulasta kärsivän päiväkodin luopumaan tunnustuksellisen uskonnollisen ohjelman järjestämisestä. Tällöin päiväkodin henkilöstö voi keskittyä täysin voimin päiväkodin yhteisen toiminnan kehittämiseen kahden rinnakkaisen ohjelman sijaan. Tämä näkökulma kannattaa nostaa esiin myös kunnallisessa toiminnassa.

Kahden rinnakkaisen tilaisuuden vaivan poistaminen nousi elokuun alussa esille myös Puolustusvoimissa. Kainuun prikaatin komentajan, prikaatinkenraali Jukka Sonnisen mukaan olisi parempi, että olisi olemassa vain yksi valatilaisuus, johon kaikki alokkaat voisivat osallistua vakaumuksestaan riippumatta. Tämä tarkoittaisi toteutuessaan sitä, että erillisistä sotilasvala- ja sotilasvakuutustilaisuuksista luovuttaisiin. Sonnisen mielestä asiaa kannattaisi tutkiskella, koska hänen mielestään olisi helpompi järjestää vain yksi tilaisuus. Lisäksi yksi yhteinen tilaisuus olisi hänen mukaansa juhlallisempi hetki kaikille osallistujilla.

Näin Vapaa-ajattelijain liiton esittämä järkevä ajatus ja aloite alkaa saada kannatusta Puolustusvoimain sisällä. Esitin asiaa myös kesäkuussa ollessani kuultavana liiton edustajana Puolustusministeriön uskonnollisen toiminnan asemaa Puolustusvoimissa pohtivassa työryhmässä. Sen varsinaisella asialistallahan ovat mahdollisten uskonnollisten tilaisuuksien ja niille vaihtoehtoisen ohjelman järjestelyt sekä eettisten kysymysten opetus varusmiehille.

Yhdenvertainen Suomi -kansalaisaloite tiensä päässä

Jouni Vilkka

Yhdenvertainen Suomi -kansalaisaloite uskonnollisen ja vakaumuksellisen yhdenvertaisuuden puolesta avattiin kansalaisaloitepalvelussa kannatusilmoitusten allekirjoittamista varten 20.01.2014. Puolessa vuodessa kannatuksia kerättiin noin 8000 kappaletta. Jotta aloite olisi päässyt eduskunnan käsittelyyn, allekirjoituksia olisi tarvittu 50 000. Tähän ei siis läheskään päästy, mutta aloitteen tärkein tavoite olikin sen sijaan yleisen yhteiskunnallisen keskustelun herättäminen uskonnon ja erityisesti kahden valtionkirkkomme erityisasemasta Suomen lainsäädännössä ja julkisen vallan käytännöissä. Erityisesti halusimme tuoda keskusteluun mukaan yhdenvertaisuusnäkökulman ja ihmisoikeudet, sekä julkisen vallan tunnustuksettomuuden vaatimuksen. Lukija voi itse arvioida sitä, kuinka hyvin tässä olemme onnistuneet.

Voidaan myös huomauttaa, että kansalaisaloitteisiin ei välttämättä suhtauduta eduskunnassa vakavasti, vaikka nimiä kerättäisiin paljon vaadittua enemmänkin - siitäkin huolimatta, että puolueen perustamiseen riittää vain 5000 ihmisen kannatus. Niinpä eduskuntakäsittelylläkin todennäköisesti olisi ollut vain se merkitys, että se olisi tuonut asiallemme lisää mediahuomiota. Emme missään vaiheessa uskoneet, että aloitteemme olisi saanut aikaan juurikaan muutoksia lainsäädännössä. Kansalaisaloitteen tekeminen oli kuitenkin opettavainen kokemus ja saatamme tulevaisuudessa yrittää sitä uudestaan, paljon yksinkertaisemmalla ja suppeammalla sisällöllä. Kansalaisaloite vaatii taakseen suuren joukon aktiivisia ihmisiä ja muutenkin hyvät resurssit. Tällä kertaa ajoitus samalle keväälle Vapaa-ajattelijain liiton liittokokouksen kanssa oli paha virhe: aloitteelle ei riittänyt tekijöiltä tarpeeksi aikaa.

Kaikki vinous haitaksi

Juha Korkee

Kaikki normaalista realiteettitestauksesta poikkeava vinous on kantajalleen ja ympäristölle haitaksi. Niinpä politiikka ja uskonto ovat haitallisia. Tuskaista oloa helpottaa, kun vähentää näitä vinouksia, ja selväjärkisyys oikeastaan alkaa vasta, kun laittaa nämä vinoudet kokonaan pois itseltään. Sellainen normaalijärkinen on hyödyksi myös ympäristölleen, ja voi kasvaa elämässään monenlaiseen epävirallisen ja virallisen järjen kylväjän osaan.

Järjen kylvämisessä on monenlaista huomioitavaa. Passiiviset ihmiset hyötyvät oikeastaan vasta tuskan siemenien kylvämisestä, koska silloin he tulevat ulos passiivisuudestaan ja aktivoituvat. Toisissa tilanteissa taas vähän kesken jätetty järki antaa paremmat tulokset, koska kuulijat voivat saada innostusta ja pätemistä järjen valmiiksi saattelusta ja eteenpäin jalostaminenkin siinä usein tapahtuu ihan luonnostaan. Kaikkia sitovan tyyppiset kylvämiset taas herättävät voimakasta muutosvastarintaa, ja joukko saattaa lähteä järkeen nähden aivan toisaalle. Tehokas keino on myös julistaa kuuluvasti, että kylvetty järki on vain yksi ääni tässä kaikkien äänien joukossa. Tällöin moni muu esittää samanlaisia esityksiä ja syntyy suurempi samanmielisten joukko. Erimielisille kannattaa sanoa, että olemme erisuuntaiset ihmiset ja kulkemassa toisistamme poispäin, jolloin he haluavatkin tulla ymmärtämään samoja asioita.

> *Hyviä ja parempia suuntia löytyy vapaa-ajatteluun heittäytymällä*

Psykologiassa normaaliin verrattuna vinoutta pidetään realiteettitestauksen pettäneisyytenä. Normaaliajatteluun pääsemisessä auttaa ja nopeuttaa suuresti, jos alkaa eri tilanteissa julistaa luopuneensa vinouksista. Ympäristöltä saatu palaute on yleensä sekä rohkaisevaa että viisauksia sisältävää. Siinä pääsee siis hyvään ja sitä parempaan vuorovaikutukseen ympäristön kanssa. Sellaisesta tyypistä pidetään.

Psykoanalyysin mukaan ihminen on luontoeläin, jolla on ihmisen ominaisuudet. Kaupungitkin ovat luontoa, ne ovat tämän ihmiseläimen yhdyskuntia. Luonnon neutraali tapahtuminen on joustamatonta ja sen synnyttämät uudet todet ovat joustamattomia, kunnes luonnon neutraali tapahtuminen niitä muuttelee. Elämme siis suurten luonnonvoimien elämää. Ei ole ihme että vahinkoakin välillä tulee, sillä ihmisen voimilla noita voimia vastaan nouseminen on epäonnekasta. Vinoudet kostautuvat juuri näillä tavoin.

Ajattelu, tietoisuuden harrastelu, kriittisyyden harjoittaminen, ja herkkyyteen pyrkiminen antavat paljon turvaa ja oikeita käsityksiä hyvistä ja sitä paremmista suunnista. Näitä hyviä ja sitä parempia suuntia löytyy myös tiheästi vapaa-ajalle heittäytymällä. Vapaus poistaa kahleet ja järki toimii kahleettomasti. Tauotta eteenpäin uurtaminen johtaisi vain hitaaseen köyhtymiskuolemaan.

Kohusaarnaaja saarnasi tyhjille penkeille

Yhdysvaltalainen karismaattisen kristillisen liikkeen saarnaaja **David Herzog** piipahti Helsingissä heinäkuussa. Herzog kohkasi herättävänsä kuolleita ja saarnaajan visiittiä varten olikin varattu mahtipontisesti Olympiastadion. Stadion ei kuitenkaan täyttynyt. 15 000 paikasta noin puolet täyttyi seuraamaan Herzogin esitystä.

Mediapersoona **Johanna Tukiainen** sai aikaiseksi tiettävästi tapahtuman ainoan höpökohun, sillä Ilta-Sanomat uutisoi näyttävästi valokuvan kera Jeesuksen kasvoista, jotka ilmestyivät Herzogin rukoillessa Tukiaisen hiuksiin.

Herzog on kristillisissä piireissä mielipiteitä jakava henkilö. Ev.lut. kirkon makuun Herzog on liian radikaali, ja Kotimaa24 uutisoi saarnaajan olevan lähempänä new age -liikettä kuin kristinuskoa. Herzog vastasi tähän YouTube -kanavallaan uhkauksin: ”Suomessa on pari kirkkokuntaa, jotka käyttävät paljon aikaa ja rahaa hyökätäkseen Jeesusta vastaan. Jos toimintamme on Jeesuksesta, pankaa merkille sanani, heille tapahtuu jotakin hyvin pahaa”, Herzog sanoi.

Vapaa Ajattelija jää seuraamaan tapahtumia kiinnostuneena.

Kirkko ei ole työmarkkinaosapuoli

Työmarkkinajärjestöt ja evankelis-luterilainen kirkko tekivät selvityksen arkipyhistä. Kirkko ei tietenkään hyväksynyt sitä, että sen oikeutta säätää kirkkolaissa kaikkien suomalaisten vapaapäivistä rajoitettaisiin. Kaikkia koskevan lain sisältö ei kuulu yhdelle uskontokunnalle. Suomeen on laadittava laki yleisistä juhlapäivistä. Tähän lakiin tulee kirjata esimerkiksi joulun ja itsenäisyyspäivän ajankohdat. Työaikalain ja muiden lakien viittaukset evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolakiin on poistettava.

Nyt kaksi vapaapäivää määrätään joustamattomasti kirkkokalenterin mukaan. Niiden sopiminen joustavasti olisi parempi sekä yksilöiden että työpaikkojen kannalta. Kuollut perinne, kuten helatorstai, ei tarvitse mainintaa laissa. Elävä perinne, esimerkiksi joulu, on toinen asia. Perinteiden mahdollisesti muuttuessa on lain voitava mukautua siihen riippumatta uskonnollisista opeista.

Merkitystä on sillä, juhlitaanko esimerkiksi vappua laajasti. Juhlinnan syyllä - pyhä Wahlburg, ylioppilaiden tai työväestön juhla, tai yksinkertaisesti kevään alun juhla - ei ole merkitystä.

Järkevä työnantaja tietenkin antaa lomaa esimerkiksi niille työntekijöille, joille esimerkiksi helatorstai tai ramadan-kuun alku on tärkeä päivä. Toisaalta nytkään ei vapaata kaikille voida myöntää, koska esimerkiksi palokuntien ja sairaaloiden on toimittava aina.

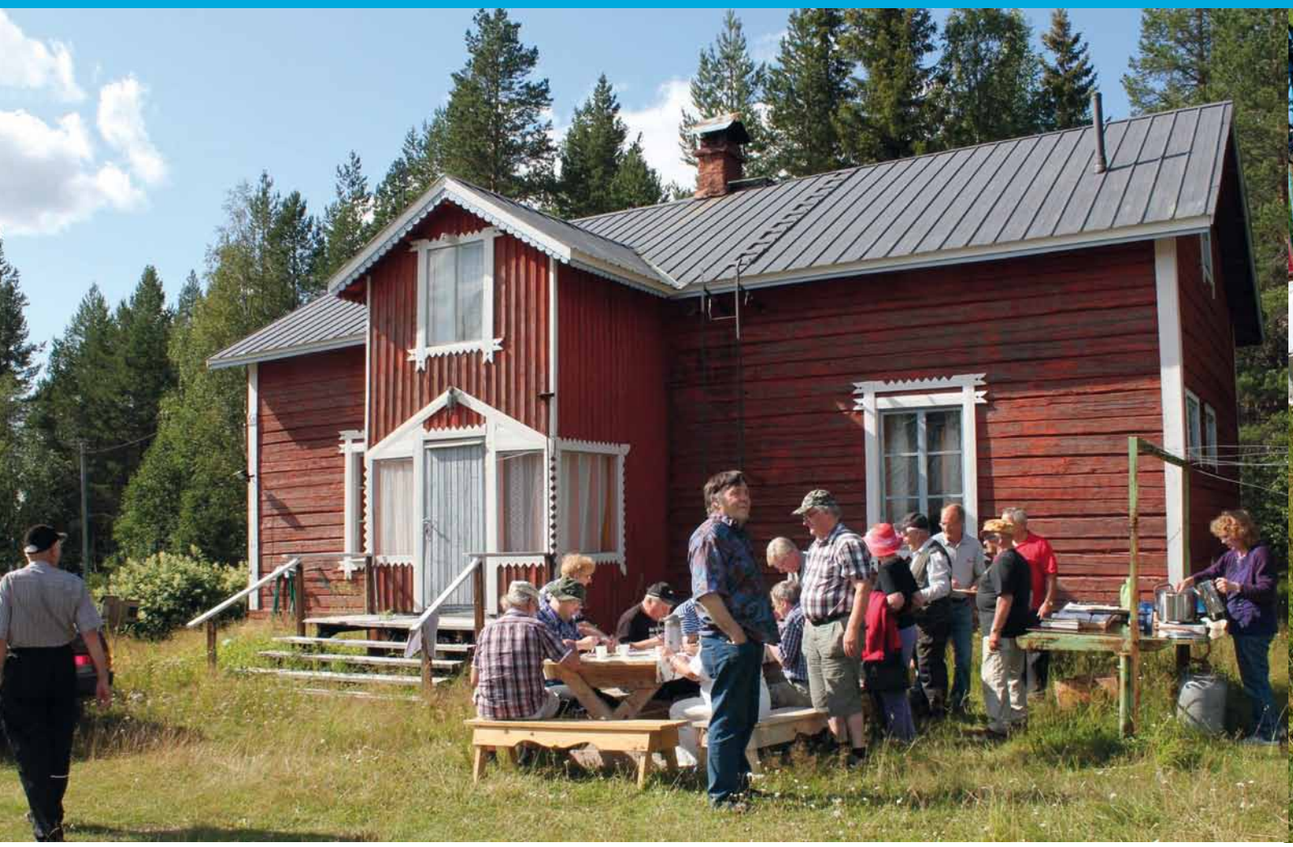

Timo Kyrö tarjosi pihapiirissään lättykahvit koko porukalle.

Lapin Vapaa-ajattelijat kesäpäivillä Lappean Lomassa Kolarin kunnassa

Pertti Periniva
Kuvat Paula Vaattovaara

Luoteis-Lapin ja Kemin Vapaa-ajattelijat kokoontuivat 1.-3.8.2014 innostavan mielialan vallitessa pitämään kesäpäiviä kauniissa Tornionjoen varrella sijaitsevassa Lappean Lomassa. Tilaisuuteen jossa käsiteltiin kesäkuussa pidetyn XXVI liittokokouksen tunnelmia ja tehtyjä päätöksiä saapui 25 henkilöä. Väki oli tyytyväinen siihen, että Lapin Vapaa-ajattelijat oli otettu hyvin huomioon Liittohallituksen ja Liittovaltuuston jäseniä valittaessa. **Pertti Periniva** esitteli alustuksessaan liittohallituksen ja liittovaltuusto jäsenten nimet todeten myös sen kuinka sukupuolijakauma oli huomioitu. Periniva esitteli myös liiton toimintasuunnitelman. Kokousedustajissa oli runsaasti nuoria. Liittokokouksen tunnelma oli hyvä ja tehdyt päätökset antavat hyvät mahdollisuudet tulevalle kolmivuotiskaudelle.

Martti Vaattovaara totesi alustuksessaan, että liiton uusien sääntöjen vetäminen pois kokouksen käsittelystä oli oikea toimenpide ja se antoi hyvät edellytykset kokouksen työskentelyyn. Kesäpäiville osallistuneet jäsenet totesivat yksimielisesti, että sääntöjen valmistelu tulee aloittaa hyvissä ajoin ja aikaa pitää varata, jotta yhdistykset voivat osallistua sääntöluonnosten käsittelyyn.

Liittovaltuuston puheenjohtaja **Olavi Korhonen** kertoi alustuksessaan liittokokousten tunnelmia pidemmältä ajanjaksolta ja liiton kulloisestakin tilasta sekä sen sääntöjä. Käydyissä keskusteluissa pidettiin tärkeänä, että liittohallituksen ja -valtuuston päätöksistä tiedotetaan avoimesti paperilla ja netissä. Kesäpäivien tilaisuudet juonsi Luoteis-Lapin Vapaa-ajattelijain puheenjohtaja **Reijo Raappana**.

Lauantaina käytiin tutustumassa myös Luoteis-Lapin Vapaa-ajattelijain Kotivaaran hautausmaahan sekä entiseen vanhaan maanviljelystilaan ja siellä näytteillä oleviin jäsenien itse tekemiin ruumisarkkuihin ja tuhkauurniin. Iltaisin oli myös erilaisia kulttuuritapahtumia. Kesätapahtumaan osallistuneet liittohallituksen ja -valtuuston jäsenet ja varajäsenet saivat tapahtumasta hyvää evästystä tulevaa toimintaa varten.

Yhdistyneet ajattelijat • *yhdistykset toimivat*

Timon pihalla saimme ihailla myös Luoteis-Lapin vapaa-ajattelijoiden tekemiä arkkuja ja tuhkauurnia.

Pertti Periniva kertoo liittokokousasioista.

Luoteis-Lapin vapaa-ajattelijain Kotivaaran hautausmaan viitta.

Perussuomalaista itkua

Perussuomalaisten **Timo Soini** huomioi vapaa-ajattelijat blogissaan kesän aikana. Soini kirjoitti: "Vapaa-ajattelijatkin ovat kesälomalla. Muutama päivä sitten Yle kertoi muslimialokkaista, jotka viettävät rukoushetkiä armeijassa ja paastoavat. Minulle sopii. Jos kristityt harjoittavat uskoaan armeijassa, vapaa-ajattelijat huutavat kitalaki napaan asti auki, että ei tällaista pidä suosia."

Vapaa-ajattelijat eivät näe ongelmana sitä, jos jonkun uskonnon omaksuneet pitävät "omia rukoushetkiään" ja harjoittavat itse uskoaan. Liitto on sen sijaan arvostellut sitä, että ev.lut. kirkkoon kuuluvilla on armeijassa ollut "palvelusvelvollisuutena" pakko osallistua hartauksiin ja jumalanpalveluksiin ja että uskonnollisia tilaisuuksia on tyrkytetty muillekin ilman asianmukaista vaihtoehtoista ohjelmaa.

Vapaa-ajattelijoiden **Esa Ylikoski** lähettää terveisiä Soinille: "Mielestämme julkisen vallan instituution ei tule organisoida uskonnonharjoitusta, koska uskonnonharjoitus on luonteeltaan yksilöllistä ja yhteisöllistä, ei valtiollista. Mahdollisten rukoushetkien tulisikin juuri aina olla "omia". Valtion tai kunnan puuttuminen asiaan rikkoo yhdenvertaisuuden lisäksi myös uskonnonvapauden ns. negatiivista ulottuvuutta, oikeutta ilman painostusta olla osallistumatta uskonnonharjoitukseen."

Rukoiluttaminen arkipäivän indoktrinaatiota

Iltalehti uutisoi, kuinka helsinkiläisessä iltapäiväkerhossa lapsia on ruokarukoilutettu, vaikka kerhon kuuluisi kaupungin ohjeiden mukaan olla vakaumukseton. Tämä menettely ei ole mitenkään harvinaista seurakuntien iltapäiväkerhoissa; vastaavia tapauksia on tullut vapaa-ajattelijoiden tietoon useita.

Ruokarukoiluttaminen on ihmisoikeuksiin kuuluvan uskonnon ja omantunnon vapauden vastaista. Siinä yhdistyy sekä käytännön painostus osallistumiseen että uskonnollinen indoktrinaatio eli piilovaikuttaminen. Jos ja kun ohjattua ruokarukoiluttamista ei ole, mikään ei estä lapsia lukemaan ruokarukousta itsekseen, jos heidät on sellaiseen kotona opetettu. Hyvä ratkaisu voi olla myös yhteisen hiljentymisen tai leikkimielisen ruokalorun käyttäminen rauhoittumiseen.

- Lapselle auktoriteetin asemassa olevan aikuisen - opettajan, iltapäiväkerho-ohjaajan tai rehtorin - malli ja kehotus rukoilla on vahvaa painostusta, eikä kenenkään lapsen tulisi joutua kokemaan sellaista näin herkässä ja yksityisessä asiassa, toteaa Vapaa-ajattelijoiden **Petri Karisma**.

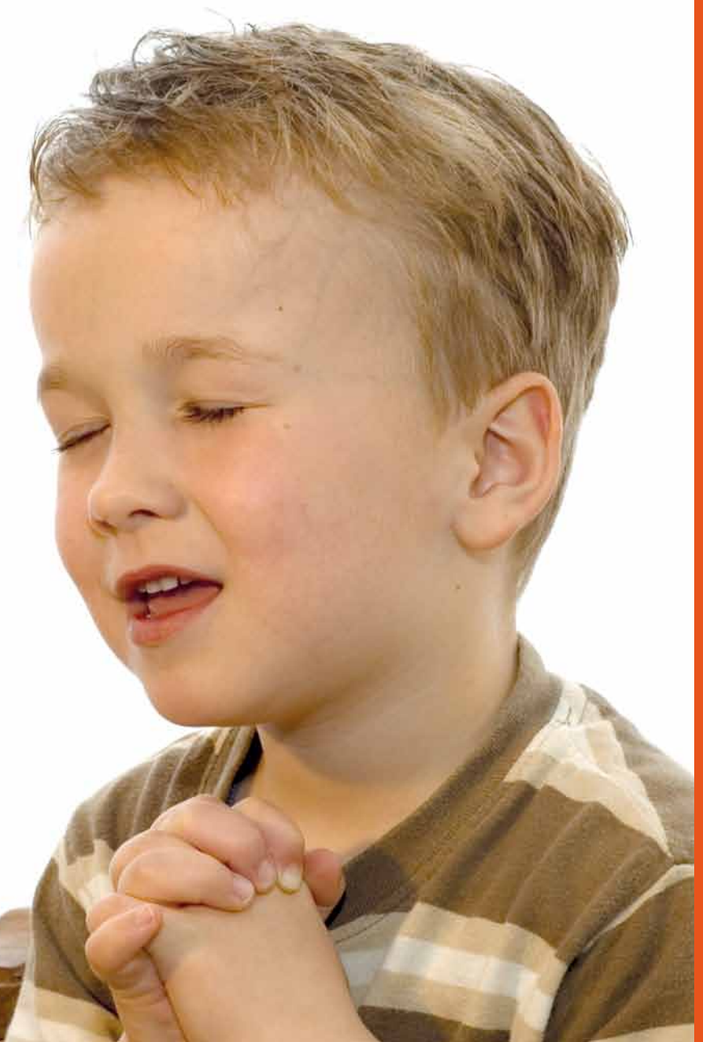

Jäsenyhdistykset

FORSSAN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Juha Toivonen • Tölönkaari 4 A 8, 30420 Forssa
puh. 044 592 0210 • forssa@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Ilkka Vuorikuru • Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
puh. 050 468 5332 • helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN YLIOPISTON VAPAA-AJATTELIJAYHDISTYS PROMETHEUS R.Y.
sihteeri Janne Vainio • Vedenottamontie 12 E 38, 00980 HELSINKI puh. 050 365 6808
prometheus@vapaa-ajattelijat.fi

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Ari Sulopuisto • Karhuntie 27, 80230 Joensuu
puh. 040 5713 989 • joensuu@vapaa-ajattelijat.fi

KAINUUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Aki Räisänen • Sudenpolku 6 D 20, 87300 Kajaani
puh. 050 5948 501 • kainuu@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5, 94700 Kemi
puh. 040 5572215 • kemi@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATTELIJAT RY
ks@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Lasse Pylkki • Hakalantie 40, 04380 Tuusula
puh. 050 5715795 • keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

KOTKAN VAPAA-AJATTELIJAT RY
Ulla-Maija Eerola • Munsaarentie 70, 48300 Kotka
puh. 0440-183966 • kotka@vapaa-ajattelijat.fi

KOUVOLAN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Heljä Pekkalin • Killingintie 4 B 19, 45700 Kuusankoski
puh. 040 704 4638 • kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

LAHDEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
Saimaankatu 3-5 B 34, 15140 LAHTI • puh. 03 782 7408
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Tomi Pinomäki • Sollinpellonkatu 8 8, 53300 LAPPEENRANTA • lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Reijo Raappana • Raappanantie 7, 95830 Vaattojärvi
puh. 044 271 4466 • reijo.raappana@wippies.fi

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT RY
Koivumäentie 18 A 35, 01230 Vantaa
lansi-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

NOKIAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5, 37120 Nokia
nokia@vapaa-ajattelijat.fi

OULUNSEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 4, 90250 Oulu
puh. 040 536 0345 • oulu@vapaa-ajattelijat.fi

PORVOON SEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT - BORGÅNEJDENS FRITÄNKARE R.Y.
pj. Aimo Törmänen • Tarmolankatu 24 C 23, 06100 Porvoo
puh. 040 748 1022 • porvoo@vapaa-ajattelijat.fi

RAISION VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Niko Saarinen • 040 538 4820 • sihteeri Arres Lindqvist
Valpuri Innamaan katu 12 F 81, 20610 Turku •
raisio@vapaa-ajattelijat.fi

ROVANIEMEN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Keijo Karvinen • puh. 040 730 4355
rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi

SATAKUNNAN VAPAA-AJATTELIJAT RY
pj. Arvid Saarinen • Yrjönkatu 11 A 7, 28100 Pori
puh. 0400 833 210 • satakunta@vapaa-ajattelijat.fi

SEINÄJOEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
seinajoki@vapaa-ajattelijat.fi

TAMPEREEN VAPAA-AJATTELIJAT RY
Yliopistonkatu 58 B, 33100 Tampere
puh. 045 130 3837
tampere@vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Antti Ellonen • Mittarinkatu 2 as 1, 20100 Turku
puh. 044 209 0445 • turku@vapaa-ajattelijat.fi

VAASAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON VUOKSENLAAKSON YHDISTYS R.Y.
pj. Hannes Koivumäki • Ensontie 47 A 4, 55610 Imatra
puh. 050 555 7793 • vuoksenlaakso@vapaa-ajattelijat.fi

VARKAUDEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.
pj. Taisto Kaukonen • Toritorppa • Petroskoinkatu 18
78200 VARKAUS • puh. 017 552 7277
varkaus@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden ja liiton tiedot

Vapaa Ajattelija

Tunnustuksettoman kulttuurin, yhdenvertaisen kohtelun ja tasa-arvon, vakaumuksen ja omantunnon vapauden, humanismin, rationaalisuuden ja uskontoihin sitoutumattoman globaalin etiikan äänenkannattaja.

Julkaisija
Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Fritänkarnas Förbund rf

Vapaa Ajattelija on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoittajien mielipiteet eivät välttämättä vastaa lehden tai julkaisijan kantaa.

Lehden tiedot
Painopaikka
Kirjapaino Lönnberg Print&Promo
Numero 3/2014
Painos 2200 kpl
ISSN 0355-8703
ISSN 2242-8992
Ilmestyy 4 numeroa vuodessa

Toimitus

Vastaava päätoimittaja
Petri Karisma

Toimitussihteeri
Suvi Auvinen

Toimituskunta
Suvi Auvinen, Petri Karisma, Aimo Törmänen, Esa Ylikoski

Ulkoasu ja taitto
Sauli Lehtinen

Kirjoittajalle, lukijalle
Kirjoitukset, mielipiteet, aihetoivomukset ja kommentit toimituskunnalle alla olevaan osoitteeseen.

Mahdollisista kirjoituspalkkioista sovittava ennakolta.

Toimitus varaa oikeuden muokata ja lyhentää tekstejä.

Yhteydenotot
toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Tilaukset, ilmoitukset, osoitteen muutokset
Tilaushinta 25 €/vuosi

Ilmoitukset	koko sivu	500 €
	puoli sivua	250 €
	1/4 sivua	125 €
	1/8 sivua	75 €

Tilaukset, ilmoitukset ja tilaajien osoitteen muutokset osoitteeseen:
Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
p. 045 345 2365
val@vapaa-ajattelijat.fi

Jäsenyhdistysten henkilöjäsenet ilmoittavat osoitteenmuutokset ja muut jäsenasiat omalle yhdistykselleen.

Seuraava numero
Ilmestyy joulukuussa 2014.
Aineisto 10.10. mennessä osoitteeseen:
toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden arkisto
Lehden arkisto liiton sivustolla
www.vapaa-ajattelijat.fi/lehden-arkisto

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY
FRITÄNKARNAS FÖRBUND RF

Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
http://www.vapaa-ajattelijat.fi
val@vapaa-ajattelijat.fi
p. 045 345 2365

Liike- ja yhteisötunnus 0221208-2
Yhdistysrekisterinumero 38101
Nordea FI5612373000117835

Puheenjohtaja
Petri Karisma
petri.karisma@orvokki.net

Taloudenhoitaja
Jouni Vilkka

Liittohallitus
Petri Karisma, puheenjohtaja
Marko Lakkala, varapj.
Esa Ylikoski, pääsihteeri
Heljä Pekkalin
Tapio Kortesaari
Mikko Mäkinen
Kari Pasanen
Arvid Saarinen
Aimo Törmänen

vapariseminaari.com

Tilaisuus on avoin ja maksuton

Uskomatonta!

...mutta totta!

Uskonnottomat koulussa

27.9.2014 klo 13:00

Työväenmuseo Werstaan auditorio
Tampere

Saako laulaa virsiä ja rukoilla?

Onko koulussa tilaa uskonnottomille?

Onko pakko käydä kirkossa?

Miksi koulu on uskonnollisempi kuin yhteiskunta sen ulkopuolella?

Panelisteina:

Kimmo Ketola
kirkon tutkimuskeskus

Tuovi Pääkkönen
vuoden uskonnonopettaja

Eero Salmenkivi
filosofian ja elämänkatsomustiedon didaktiikan yliopistonlehtori

Satu Elo
Latokartanon koulun rehtori

Sofia Nykänen
joka kyseenalaisti lukiolaisena uskonnollisten tilaisuuksien pakollisuuden

Paneelia vetää näyttelijä Eppu Salminen

Vapaa ajattelijat

REILU PÄIVÄKOTI

et-opetus.fi | eroakirkosta.fi | Pro Seremoniat | Pakkouskonto.fi

Pro Seremoniat

KAUNEIMMAT PERHEJUHLAT USKONNOTTOMASTI

- Neuvonta
- Puhujapalvelu
- Musiikki

Pro-Seremoniat on suomalaisten siviilijärjestöjen yhteisesti perustama, voittoa tavoittelematon palvelukeskus

Puh. 050 590 4390
Fax (09) 850 20 460

www.pro-seremoniat.fi
posti@pro-seremoniat.fi